

УДК 024

Сердега Тетяна Валентинівна,

студентка факультету

бібліотекознавства та інформатики, 3 курсу

Харківської державної академії культури

пошт. адреса: ХДАК, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, 61057, Україна

ВПОДОБАННЯ ЧИТАЧІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Проблема літературних вподобань читача, а також значення книги у його житті є актуальною у наш час, адже книга не втратила свого першочергового значення і має великий вплив на свого користувача. Так інформація, яку отримує читач, впливає безпосередньо на нього і його подальше життя, а отже коректує долю цілого суспільства.

Перші праці, присвячені вивченню, аналізу читання, як особистого або соціального явища, з'явилися лише на початку ХІХ ст. Так вже з ХІХ ст. вчені займаються вирішенням питання покращення читацького матеріалу та напрямків читання, залучення користувачів до бібліотек. І намагаються за допомогою типології читачів виявити їх інтереси. Також було звернено увагу на вплив соціального статусу, індивідуальних особливостей та впливу епохи на особистість користувача.

Першими її дослідниками були: письменники, педагоги, статистики, а пізніше – народники, революціонери-демократи, інтелігенція та ін. Серед них такі відомі особистості: Л.І.Шаховський, А.С.Пуговін, В.І.Орлов, Н.А.Рубакін, А.М.Топоров, І.Є.Рискіна, С.А.Трубнікова, Л.Франкфурт, А.Бек, Л.Тоом, І.А.Шомракова, В.А.Бородіна, Л.М.Толстой, Н.А.Корф, Х.Д.Алчевська, А.П.Мічурін, Н.К.Крупська, М.А.Смужкова, А.П.Нечаєв, та ін.

Вчені-бібліотекознавці займалися активним вивченням типології читачів. Так за читацькою діяльністю розрізняють такі ознаки: загальні – стереотипні; особливі характерні ознаки – соціальний стан, зовнішнє середовище, освіта; та особистісні – для конкретної людини. З позиції соціологічного підходу виділяють такі групи користувачів бібліотеки: селяни, робітники, науковці, жінки, чоловіки, молодь, діти, підлітки тощо. З позиції психологічного підходу: особливості сприймання текстів, відношення до самого читання та книги, мотиви та ін.

В останні часи читання можна розглядати як потребу в інформації та отриманні знань: навчальних, професійних, на користь самоосвіти. Так збільшується кількість користувачів-студентів та юнацтва, що пов'язано з ростом інтересу до читання, хоча це в основному інформація щодо опанування навчальними дисциплінами. Але молодь виявляє інтерес і до досудового читання.

Серед дорослого населення зростають запити на правову та економічну літературу. Найбільший попит мають теми — бізнесу, демократії, історії,

філософія, етики, соціології, екології, іноземної мови. Не останнє місце займає й «рекреаційне читання», яке корисне лише у невеликій кількості.

Сучасний читач багато уваги приділяє новим, модним, або просто малотиражним книгам. Ця проблема криється у тому, що маловідомі письменники намагаються догодити читачу, а не створити високохудожній витвір мистецтва. Взагалі література, написана розмовною мовою, не тільки не допомагає розвитку користувача книги, але й справляє враження, що цей вид мистецтва простий і легкодоступний у пізнанні, саме це його і обезцінює. Такі книги у постійному використанні погіршують кругозір читача, не спонукають замислитись над важливими моральними проблемами.

Для втілення ідеї в реальність потрібно проводити опитування, експерименти, тестування, інтерв'ю, бесіди, слідкувати за покупцями в книжкових магазинах, бібліотеках та ярмарках. Враховувати й те, що з'явилися нові групи користувачів із новими запитамі. Розумно використовувати новітні технології, що так впливають на читача.

Для поширення інформації, рекламування та заохочення треба залучити ЗМІ. Неодмінно варто звернутися до програми «буккросинг». Не допускати домінування легкої літератури над високохудожніми та високоінтелектуальними працями.

Читач і книга тісно пов'язані і утворюють суцільне коло тому, якщо зачепити, змінити, вплинути на одну складову, піде ланцюгова реакція, яка обов'язково зачепить і другий компонент. Інформація, яку отримує читач, повинна бути естетичною, цінною, високого рівня, важливою, корисною. Вона повинна розвивати інтелектуальний і духовний світ користувача.

У процесі вивчення важливо звернути увагу на мотиви, цілі, соціальний і культурний рівень читача, моду, ситуацію у навколишньому світі. Адже книги не тільки переказують історію, але й допомагають її творити. Вони пов'язують нас і минуле, навчають різноманітним наукам, розкривають перед нами цілий світ цікавого, потрібного і прекрасного. Вони є частиною минулих поколінь, голосом людських душ і клопіткої праці.

В сучасному суспільстві читач постійно знаходиться в процесі безперервної освіти, а книга є лише одним із об'єктів читання: крім Інтернету використовують такі джерела інформації, як CD, DVD, аудіо та відео касети, електронні книги. Зараз інформаційні технології стали невід'ємною частиною навчального процесу. Так виникає інший тип читання: текст вже може бути зі звуком, зображенням та гіпертекстом.

Таким чином, проблема читання, значення книги та інформаційних потреб є актуальною у наш час стрімкого розвитку інформаційних технологій та поступового входження в інформаційне суспільство.